

Meer of minder? Algemeen of maatwerk?

Door Joke Regouw, bestuurslid Stichting VraagWijzer Nederland, e-mail j.regouw@vraagwijzer.nl

Het is ingewikkeld. Meer algemene voorzieningen moeten er komen, lezen we in de toelichting bij de nieuwe Wmo. Minder maatwerkvoorzieningen zijn het beoogde resultaat. Doe hetzelfde met minder geld zegt VWS. Maar straks zijn er wel minder mogelijkheden voor inkomenspolitiek en toeslagen, zegt SZW. Een derde minder budget voor huishoudelijke hulp volgend jaar is aangekondigd. Dat betekent meer ontslagen zegt de Thuiszorg. Meer algemene voorzieningen betekent minder hulp of meer zelf betalen, zo vreest de burger.

Het is allemaal waar en de gemeente moet er maar het beste van zien te maken. Maar die zit ook klem. Neem nou de HH als algemene voorziening. Tal van gemeenten willen die kant op. Volgens de wet mag dat alleen als die hulp voor de burger in kwestie inderdaad ook toegankelijk is. En het is alleen toegankelijk als het voor hem ook betaalbaar is. Maar wat is betaalbaar?

De mensen met de smalste beurs zullen nog wel een toeslag op hun inkomen kunnen krijgen of een kortingspas. Dat moet natuurlijk weer individueel bekeken worden, en levert weer nieuwe bureaucratie op. En de vraag is hoe hoog de toeslag of korting zou moeten zijn. Waarschijnlijk toch zoveel, dat ze niet meer betalen dan wanneer ze een eigen bijdrage zouden hebben betaald voor de HH als maatwerkvoorziening. Dus wat schiet een gemeente daarmee op? Of de burger?

Maar ook bij de mensen met een iets ruimer inkomen zou je moeten kijken naar de bedragen die zij bij een individuele voorziening zouden zijn kwijt geweest. Anders is het denk ik toch niet toegankelijk genoeg. Landelijk heeft men die normen nu eenmaal niet voor niets vastgesteld.

De bestuursrechter pleegt daar zeer streng in te zijn.

En waarom zou je als gemeente alleen mensen tegemoet willen komen die van de georganiseerde en gecontracteerde HH gebruik maken? Zou het niet voordeliger zijn, dus minder kosten en minder bureaucratie geven, als mensen ook een tegemoetkoming konden krijgen bij een eigen particuliere hulp? Een zzp'er of alfahulp? Of is dat een hellend vlak? Het lijkt in ieder geval goedkoper te zijn voor burger en gemeente met minder gedoe en rondpompen van geld.

En hoe ga je om met mensen die naast de HH als algemene voorziening ook nog gebruik maken van een was- en strijkservice, een maaltijdservice, alarmering en de dagactiviteiten voor ouderen van het welzijnswerk? De eigen bijdragen stapelen zich op. Trekken we ook hier de grens bij de eigen bijdragensystematiek van het CAK? En wie bewaakt dat allemaal? De cliëntondersteuner?

En dan zijn er ook nog mensen die professionele begeleiding nodig hebben, een traplift, aangepast vervoer of een aangepast huis met de eigen bijdragen die daarbij horen. Tellen die ook nog mee bij het beoordelen van de toegankelijkheid van algemene voorzieningen?

Het is in ieder geval meer werk voor de consulenten, die haast individuele inkomensplaatjes moeten maken. Terwijl de algemene voorzieningen juist bedoeld waren om zonder zware toets en zonder beschikking als ondersteuning te dienen! En als we niet uitkijken geeft het ook meer gedoe voor de burger die hulp en ondersteuning nodig heeft. De mensen met meer inkomen zullen hun weg wel op de particuliere markt van zorg en welzijn gaan zoeken en grotendeels vinden.

In plaats van een wet gericht op zelfredzaamheid en participatie dreigt de uitvoering van de Wmo misschien wel voor een groot deel een vorm van inkomens- of armoedebeleid te worden, gecombineerd met veel vrijwilligerswerk en een beetje professionele zorg en ondersteuning. Is dat wat we wilden.